■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران ■ صاحب امتیاز: سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران ■ مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

یکشنبه ۲۰ آذر ۱۴۰۱ | ۱۶ جمادی‌الاولی ۱۴۴۴ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌وسوم - شماره ۶۳۷۸ | Sunday - Dec 11 , 2022

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰
■ تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
■ شاپا: ISSN1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

امروز در تاریخ

- سالمرگ پرویز کلانتری، نقاش / ۱۳۹۳
- روز جهانی کوه
- شهادت آیت ا... دستغیب شیرازی / ۱۳۶۰
- آغاز عملیات مطلع الفجر / ۱۳۶۰

واحه

از غم جدا مشو که غنا می‌دهد به دل
اما چه غم، غمی که خدا می‌دهد به دل

شهریار

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۱:۵۷	غروب آفتاب: ۱۶:۵۱
اذان مغرب: ۱۷:۱۱	نیمه‌شب شرعی: ۲۳:۱۳
اذان صبح (فردا): ۵:۳۵	طلوع خورشید (فردا): ۷:۰۴

پیشخوان

ظرافت جوجه‌تیغی

ظرافت جوجه‌تیغی کتابی با بن مایه فلسفی، عمیق اما دلچسب، کتاب سخت خوانی است که به مرور آسان می‌شود. اگر به دنبال کتابی هستید که هم موضوعات فلسفی و اجتماعی را دارا باشد و هم ذات داستانی داشته باشد، ظرافت جوجه‌تیغی یکی از بهترین گزینه‌هاست.

داستان کتاب درباره خانم میشل سرایدار ۵۴ ساله یک ساختمان هشت طبقه در محله اشرافی در پاریس است که ساکنان آن همه افراد طراز اول جامعه، تحصیلکرده و ثروتمند هستند. شخصیت دوم، پالوما دختر ۱۲ ساله‌ای ساکن یکی از طبقات این آپارتمان و از خانواده‌ای مرفه و روشنفکر است. تا به اینجا تفاوت طبقاتی، فرهنگی و همین‌طور سنی دو شخصیت، به نظر بزرگ‌ترین تضاد بین زاویه دید متفاوت آنهاست اما ماجرا فراتر از این‌ها است. به همان نسبت که برای جامعه پذیرفتنی و متعارف است که سرایدار یک ساختمان فردی کم‌سواد، بی‌اطلاع از فلسفه و هنر باشد، لذت نبردن دختری ۱۲ ساله و مرفه از زندگی و یا عدم تمایلش به خرید و شرکت در مهمانی متعجب‌کننده است. اما در این داستان به گونه‌ای انگار هیچ چیز سر جایش نیست و از طرفی هم همه چیز منطقی و درست و همان‌طور که باید باشد به نظر می‌رسد؛ و این هنر نویسنده در برقراری تعادل در عین ساختارشکنی است. خواننده در همان صفحات ابتدایی متوجه می‌شود که راوی اصلی یعنی خانم میشل فردی کتاب‌خوان و آگاه است. در مورد راوی دوم هم وضع به همین منوال است!

کتاب ظرافت جوجه‌تیغی نوشته موریل باربری با ترجمه مرتضی کلانتریان در سال ۱۳۹۰ توسط انتشارات نگاه منتشر شده است.

کابوس لرزه تهران

اگر ماجرای پیامک زلزله واقعی بود!

هفته گذشته ارسال یک پیامک، هشدار وقوع زلزله در تهران می‌دهد، خیلی زود اما مشخص می‌شود این پیامک ناشی از اشتباه محاسباتی در همراه اول بوده است. اما همه ما می‌دانیم که زلزله، کابوس تهران است. سال‌ها شده جزئی از هراس‌های همیشگی مردمان این شهر، گاهی هم اگر بحرانی همچون ویروس کرونا آنها را از فکر آوار زلزله دور کند فقط چند ثانیه لرزه زمین دوباره مردمان این شهر را به کابوس همیشگی‌شان برمی‌گرداند. این کابوس چندصدساله اما مسیر یکنواختی دارد، شبیه به آنچه همیشه بوده است؛ سیل شایعات به راه می‌افتد، خط‌های تلفن شلوغ و اینترنت کند می‌شود، اطلاع‌رسانی معتبر و مرجع می‌لنگد، مردم دستپاچه می‌شوند و به شکل عجیبی پمپ‌های بنزین و عابربانک‌ها را فتح می‌کنند و سلبریتی‌ها تا چند روزی ناپدید می‌شوند. فردای این کابوس هم در بر همان تخته‌ای می‌چرخد که در همه این سال‌ها می‌چرخید، حرف‌ها و یادداشت‌ها و هشدارهایی می‌دهیم از خلأ آموزش مردم توسط بی‌شمار نهادهای دولتی، تیغ تیز خودزنی را سمت رفتارهای اجتماعی خودمان می‌گیریم و با سخره و شوخی یکدیگر را به باد انتقاد می‌گیریم و چنگ می‌زنیم و چند روز بعد هم برمی‌گردیم به همان جای اول، به همان هراس همیشگی از زلزله‌ای که دیگر همه‌مان مطمئنیم از وقوعش گریزی نداریم. زلزله‌شناسی یک علم است، داده‌کاوی‌های گذشته یک نظام قطعی را پیش روی ما گذاشته است و آن هم این است که اگر فواصل سلسله زلزله‌های تهران را از ۴۰۰۰ سال پیش از میلاد تا همین هفته گذشته بررسی کنیم، متوجه می‌شویم که باید منتظر یک زلزله شدید در تهران باشیم، فهم این موضوع که می‌دانیم به کنار، این که در برابر لرزه‌های شدید زمین زیر پایمان مستاصلیم هم بدیهی است ، اما واضح‌تر از این داده‌های علمی کاری است که ما می‌توانیم انجام بدهیم و انجام نمی‌دهیم و البته کارهایی است که نباید انجام بدهیم و انجام می‌دهیم. یک روند ترسناک تکراری در برابر کابوس همیشه همراه تهران. رفتار معمول ما در مواجهه با زمین‌لرزه حداقل در پایتخت در یک دهه گذشته واقعیتی را پیش روی ما می‌گذارد که نشان می‌دهد با وجودی که ما حالا روی چندگسل خطرناک در پایتخت زندگی می‌کنیم هنوز آموزش درستی در مواجهه با این پدیده نداریم. دست به دست شدن اینفوگراف‌هایی در شبکه‌های مجازی و ارسال آن به دوست و آشنا توسط خود مردم نهایت اتفاقی است که ما آن را با کلیدواژه «آموزش» می‌شناسیم وگرنه اغراق نیست بگوییم شاگردان یک مدرسه معمولی در کوبه ژاپن از نیمی از مردمان پایتخت ایران رفتار صحیح‌تری نسبت به زلزله از خود نشان می‌دهند، انتظار اما از مدیر مدرسه است یا شاگردان؟ آموزشی باید باشد که مردم این شهر امکان فراگیری‌اش را داشته باشند؟ کدام نهاد و سازمانی متولی آموزش به مردم است؟ جالب است بدانیم در پی متولی این کار همچون حل معضل آلودگی هوا شاهد یک دومینوی طولانی از سازمان و نهاد و وزارتخانه و اداره هستیم. چند سال پیش مجلس شورای اسلامی در لایحه‌ای وظایف دستگاه‌ها و نهادهای مسئول در مدیریت بحران را مشخص است. فارغ از جزئیات وظایت دستگاه‌ها در مدیریت بحران صف طولانی از اسامی این نهادها در این وضعیت به چشم می‌آید. وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، سازمان هلال احمر، شوراهای اسلامی شهر و روستا، شهرداری‌ها، دهیاری‌ها، سازمان صدا و سیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان‌های مسئول در امور فرهنگی و تبلیغی و ستاد کل نیروهای مسلح، سازمان بهزیستی کشور، وزارت امور خارجه، وزارت نیرو و وزارت جهاد کشاورزی تنها بخشی از فهرست طول و دراز نهادهایی هستند که بر اساس لایحه مصوب سال ۹۷ مجلس موظف به ارائه آموزش به مردم هستند. نتیجه را اگر رفتار مردم در زلزله ببینیم متوجه تاثیرگذاری فعالیت این نهادها می‌شویم. این نکته از جایی مهم‌تر به نظر می‌رسد که بدانیم حالا بهترین فرصت برای ارائه آموزش به مردم است آن هم به واسطه حساسیت ایجاد شده به واسطه هشدار جعلی زلزله هفته گذشته.

حکمت

امام هادی(ع)

بی نیازی، در کمی آرزو و رضایت به چیزی است که تو را کفایت می کند.

الکافی

نکته روز

این جام نفرت‌آلود!

عصبانیت کارشناس امنیتی رژیم صهیونیستی از جام جهانی

یونی بن مناحم، کارشناس برجسته صهیونیستی در مسائل منطقه‌ای و امنیتی، در واکنش به حواشی جام جهانی و ذکر قید «نفرت‌آلود» برای آن، در رابطه با حمایت از فلسطین و شعار علیه اسرائیل نوشت: جام جهانی نفرت‌آلود در قطر برای اسرائیل چندین چیز را ثابت می‌کند:

روند عادی سازی فقط با برخی رژیم های عربی است و نه با ملت ها. قطر کشوری است که از تروریسم حمایت می کند و اسرائیل باید آن را از هرگونه دخالت در نوار غزه مستثنی کند. در این جام جهانی اسرائیل عزت و شرف ملی خود را از دست داد، اسرائیل باید پوشش جام جهانی را تحریم می کرد، امکان پوشش مسابقات از راه دور وجود داشت. یونی بن مناحم در ادامه نوشته است: این کاریکاتور که نشان می‌دهد در جام جهانی قطر چقدر از اسرائیلی‌ها متنفر هستند، خبرنگاران ورزشی اسرائیل در قطر را در حال تهیه گزارش به تصویر می‌کشند، اما در زیر صفحه تلویزیون، همان خبرنگاران، یونیفورم نظامی پوشیده و یک فلسطینی را به ضرب گلوله می‌کشند. وی همچنین به کاریکاتور پرت کردن خبرنگار اسرائیلی اشاره و درباره آن نوشت: جام جهانی در قطر و وضعیت رسانه‌های صهیونیستی.

خبر روز

دردسرهای یک اسطوره

طرفداران سرسخت تنیس می‌دانند که ورود به زمین مسابقات تنیس مشهور چقدر می‌تواند سخت باشد. راجر فدرر یکی از شناخته‌شده‌ترین نام‌ها و چهره‌های تنیس و قهرمان ۲۰ گرند اسلم، دو هفته پیش در لندن بود و در زمان فراغت تصمیم گرفت به ویمبلدون برود و در باشگاه یک فنجان چای صرف کند. اما در ورودی آن یک خانم از تیم حفاظتی مانع ورود فدرر به ویمبلدون شد و به او گفت برای ورود باید کارت عضویت باشگاه را داشته باشد! فدرر که دستاوردهایش در زمین مسابقه به ۱۰۳ عنوان انفرادی می‌رسد، می‌گوید: «فکر می‌کردم وقتی ویمبلدون را بردید، به طور خودکار عضو می‌شوید! به نگهبان گفتم من به طور معمول وقتی اینجا می‌آمدم که تنیس بازی کنم و به روش دیگر و به عنوان ورزشکار می‌آمدم و این اولین بار است در حالی که مسابقات برگزار نمی‌شود اینجا هستم. اما او باز هم نپذیرفت!» حتی پس از این که فدرر شرمنده توضیح داد که کیست، این بازیکن ۴۱ ساله باز هم به اجازه ورود نزدیک نشد. خوشبختانه یکی از هواداران او را در مسیر پیاده‌روی دید و درخواست سلفی کرد که باعث شد سایر محافظان امنیتی او را ببینند و در نهایت او را به داخل زمین راه دهند، جایی که توسط رئیس باشگاه «یان هویت» مورد استقبال قرار گرفت. ویمبلدون پس از این اتفاق تلخ، برای آن که نشان دهد درهای این باشگاه برای فدرر همیشه باز است، در حساب رسمی‌اش در توییتر نوشت: «هر وقت خواستی بیایی، خوش آمدی».

پرسه

جام جهانی فناوری‌ها

هر چه می‌گذرد در روزگار کنونی شاهد پیوند عمیق‌تری از فناوری و ورزش هستیم. این موضوع در عدالت نتایج هم تاثیر شگرفی داشته است هر چند هنوز و همچنان خالی از ایراد نیست. جهش تکنولوژی در یک دهه گذشته چنان شتابناک بوده که بسیاری از آن جا ماندیم اما ورزش همچنان پا به پای آن حضور دارد. در تاریخ بیش از ۹۰ ساله برگزاری تورنمنت جام جهانی فوتبال این مسابقات در هیچ دوره‌ای به اندازه این بیست‌ودومین دوره آن در سال ۲۰۲۲ که برای اولین بار در یک کشور عربی در حال برگزاری است، شاهد استفاده از فناوری‌های نوین نبوده است. گویی در این دوره از جام جهانی، ورزش جذاب فوتبال با رقیب جدیدی به نام فناوری در حال رقابت است.

گیوآرکد را اسکن کنید

گمراهی در مسیر آب

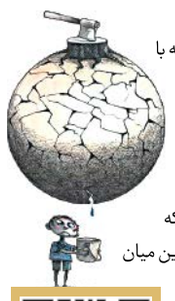

خشک شدن تالاب‌ها، هدر رفت آب و مشکلاتی که در رابطه با مدیریت منابع زیرزمینی وجود داشته همه و همه وضعیت ایران را در رابطه با کمبود آب هشدارآمیز کرده است. همه اینها در حالی است که امسال سومین سال تداوم خشکسالی در ایران است. در میانه همه این اتفاقات اما تصمیمات عجیبی هم از سوی تصمیم‌گیران اتخاذ می‌شده که عموما گرهی از این مشکل را باز نکرده است. نکته مهم در این میان این است که بدانیم این تصمیمات می‌تواند به نارضایتی اجتماعی بینجامد. به گفته حجت میان‌آبادی، پژوهشگر سیاستگذاری آب، استفاده از راهکارهای صرفا فنی برای حل انواع چالش‌های اجتماعی، مدیریتی و سیاسی در حوزه آب باعث شده تا امروز شاهد خشک‌شدن تالاب‌ها و دریاچه‌ها، فرونشست زمین و مناقشات اجتماعی باشیم.

گیوآرکد را اسکن کنید

عکس روز

سعودی کجایی؟

کری‌خوانی حالا دیگر بخش جدانشدنی از مسابقات ورزشی است و به میزان اهمیت مسابقات، کری‌خوانی‌ها هم افزایش دارد. از همان آغاز جام‌جهانی بازار کری‌خوانی داغ بود، یکی از مشهورترین آنها مربوط به بازی ابتدایی آرژانتین در برابر عربستان بود که با شکست تیم آرژانتین همراه شد، همان زمان عربستانی‌ها با جمله «مسی کجاست؟» شروع به کری‌خوانی کردند اما عربستان حذف شد و آرژانتین ماند تا هوادار این تیم این بار در بازی جذاب یک‌هشتم نهایی پاسخ سعودی‌ها را این‌گونه بدهد.

چهارراه

نگاهی به برخی کوه‌های ایران به بهانه روز جهانی کوهستان

کوه‌هایی چه بلند!

مجمع عمومی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۲، ۱۱ دسامبر (۲۰ آذر) را به عنوان روز جهانی کوهستان اعلام کرد. هدف از این نامگذاری افزایش آگاهی و ایجاد اقدام در مورد مسائل مربوط به توسعه پایدار کوهستان و توجه به نقش مهم مناطق کوهستانی در تامین آب و غذا است. فعالیت‌های مختلفی در روز جهانی کوهستان و حول آن با هدف افزایش آگاهی و دانش در مورد نقش کوه‌ها و مناطق کوهستانی در میان عموم مردم و متخصصان برگزار می‌شود.

روز جهانی کوهستان هر سال دارای موضوع خاصی است. موضوعات قبلی بر روی آب شیرین، صلح، تنوع زیستی یا تغییرات آب و هوایی متمرکز بوده است. شعار امسال این روز «زنان کوه‌ها را جابه‌جا می‌کنند» است. زنان نقش اساسی در حفاظت از محیط‌زیست و توسعه اجتماعی و اقتصادی در مناطق کوهستانی دارند. آنها اغلب مدیران اولیه منابع کوهستانی، نگهبانان تنوع زیستی، حافظان دانش سنتی، متولیان فرهنگ محلی و متخصصان طب سنتی هستند. اما زنان کوهستانی به دلیل فقدان قدرت تصمیم‌گیری و دسترسی نابرابر به منابع، اغلب نامرئی هستند.

کوه در فرهنگ ایرانی نماد استقامت و پایداری است. راهپیمایی و کوهنوردی در دامنه کوه و صعود از آن یکی از فعالیت‌های ورزشی محبوب محسوب شده و یکی از شاخه‌های اصلی گردشگری ورزشی است. کشور ایران با داشتن بیش از ۳۹۰ کوه، با ارتفاعی بیش از ۲۰۰۰ متر و ۹۲ کوه با ارتفاع بیش از ۴۰۰۰ متر از سطح دریا ، جزو کشورهای مرتفع محسوب می‌شود. در اینجا به برخی از زیباترین کوهستان‌های ایران می‌پردازیم:

دماوند

کوه دماوند واقع شده در رشته‌کوه‌های البرز، بلندترین قله ایران و یکی از زیباترین کوه‌های جهان است. این کوه از دوران باستان مورد توجه بوده و در بسیاری از اسناد تاریخی، کتیبه‌ها و آثار شعرا و نویسندگان از آن نام برده شده است. بلندای این آتشفشان خفته ۵۶۱۰ متر است. حدود ۱۰ مسیر صعود به دماوند وجود دارد. به دلیل آب و هوای مناسب، این منطقه دارای پوشش گیاهی ویژه‌ای است و برخی گیاهان فقط در نقاط خاصی از ارتفاعات دماوند رشد می‌کنند. به سبب تنوع گیاهی، دماوند پذیرای گونه‌های جانوری بسیاری است که مهم‌ترین آنها عقاب طلایی است. قله دماوند به عنوان اثر طبیعی ملی در سال ۱۳۸۱ به مجموعه مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست پیوسته است.

تخت سلیمان

رشته‌کوه‌های تخت سلیمان و علمکوه که گروه تخت سلیمان نامیده می‌شوند؛ عبارتند از چندین رشته‌کوه عظیم و مرتفع سنگی منشعب شده از خط‌الراس اصلی البرز، که بین ۴۵ و ۵۰ درجه تا ۵۱/۱۰ درجه طول شرقی و بین ۳۶/۱۵ درجه عرض شمالی و در جنوب شهرستان کلاردشت واقع شده است. تخت سلیمان دارای بلندی ۴۶۵۰ متر است. علمکوه نیز با ارتفاع ۴۸۵۰ متر در کنار سبلان و پس از دماوند، دومین قله مرتفع کشور محسوب می‌شود. شیب مداوم دیواره علمکوه و ارتفاع قابل ملاحظه‌اش (حدود ۸۰۰ متر) آن را در زمره صخره‌های برتر سراسر جهان قرار داده است. به جهت وجود یخچال‌ها، برف چال‌ها و دیواره‌های صعب‌العبور، این مجموعه از مشهورترین ارتفاعات کشور محسوب می‌شود و مورد توجه کوهنوردان و صخره‌نوردان بسیاری است.

الوند

کوهستان الوند یکی از جاذبه‌های طبیعی استان همدان است. قله زیبای الوند با ارتفاع حدود ۳۵۰۰ متر بلندترین بخش این کوهستان است که در جنوب شهر همدان و شمال شهر تویسرکان واقع شده است و طی یک برنامه یک‌روزه می‌توان به آن صعود کرد. قله الوند در بیشتر روزهای سال پوشیده از برف است؛ اما مسیر صعود به آن در بخش‌هایی از سال کاملا سرسبز و زیباست. چشمه‌های متعددی که دارای آبی خنک و گوارا هستند، در مسیر صعود به قله قرار دارند و بر زیبایی کوهپیمایی در راه رسیدن به الوند افزوده‌اند. دره‌های عمیق و سرسبز به همراه چمنزارهای وسیع از دیگر ویژگی‌های این کوهستان است که سالانه کوه‌پیمایان زیادی را به خود جذب می‌کند.

اشترانکوه

این رشته کوه به طول تقریبی ۵۰ کیلومتر در مرکز شهرستان الیگودرز قرار گرفته است. اشترانکوه یکی از زیباترین کوه‌های کشور به شمار میرود که دارای یخچال‌های طبیعی و دائمی است و در تمام سال پوشیده از برف و یخ است. بلندترین قله اشترانکوه، قله‌ای معروف به چال‌کبود (سنبران) است که حدود ۴۱۰۰ متر ارتفاع دارد. این رشته کوه به سبب تنوع پوشش گیاهی و جانوری، در سال ۱۳۴۰ به عنوان منطقه حفاظت شده در نظر گرفته شد. از مهم‌ترین پوشش گیاهی این منطقه می‌توان به ریواس، گون، پسته کوهی، گل‌های گوناگون و گیاهان خودروی متنوع اشاره کرد. خرس قهوه‌ای، روباه، مار قیطانی، سنجاب درختی، عقاب، شاهین و جغد از مهم‌ترین گونه‌های جانوری اشترانکوه هستند. به سبب یافتن تعدادی سنگواره، اشترانکوه از ارزش ژئوتوریستی نیز برخوردار است.